

Rola tłumacza w czasie pokoju oraz w czasie wojny i kryzysów humanitarnych

WYNIKI ANKIETY – ODPOWIEDZI TŁUMACZY

INFORMACJE O RESPONDENTACH

➤ W badaniu udział wzięło 155 osób

- Kobiety – 74%
- Mężczyźni – 25%
- Brak odpowiedzi – 1%

Najwięcej spośród ankietowanych pracę tłumacza wykonuje w przedziale czasowym od 10 do 20 lat (ponad 70 odpowiedzi) oraz w przedziale powyżej 20 lat (50 odpowiedzi), pozostała grupa ponad 20 osób tłumaczeniami zajmuje się 10 lat lub krócej.

INFORMACJE O RESPONDENTACH

➤ Języki tłumaczeń

angielski

rosyjski

niemiecki

francuski

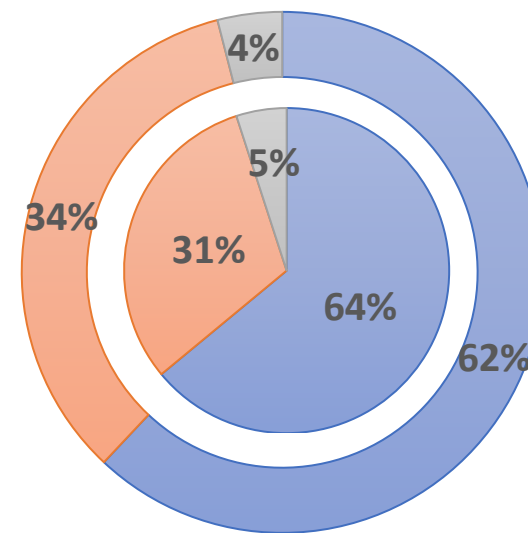
ukraiński

(włoski, hiszpański, białoruski, norweski, niderlandzki, chorwacki, arabski, bułgarski, czeski, chiński, litewski, szwedzki, łacina, polski)

INFORMACJE O RESPONDENTACH

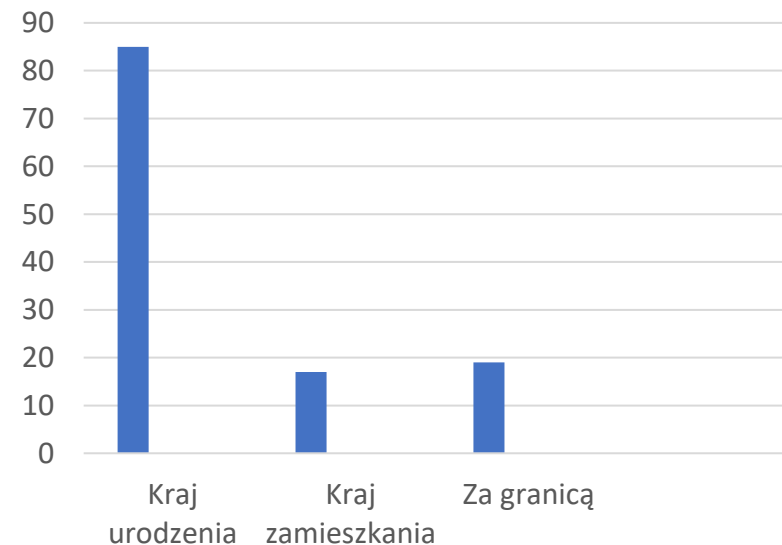
- Tłumaczenia są głównym źródłem utrzymania dla 62 % ankietowanych
- Tłumaczenia są dodatkowym źródłem utrzymania dla 34 % ankietowanych
- Tłumaczenia wykonuje dorywczo 4 % ankietowanych

- ✓ 64 % wykonuje tłumaczenia ustne i pisemne
- ✓ 31 % tylko pisemne
- ✓ 5 % tylko ustne

INFORMACJE O RESPONDENTACH

- 85 % ankietowanych wykonuje tłumaczenia w kraju swojego urodzenia
- 17 % w kraju swojego zamieszkania innym niż kraj urodzenia
- 19 % za granicą

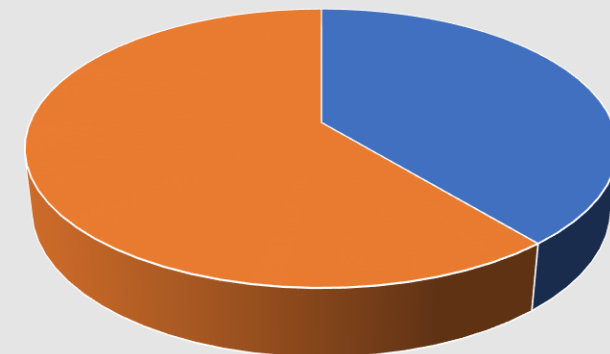
Praca na rzecz uchodźców

Czy jako tłumacz kiedykolwiek pracowałaś / pracowałeś z uchodźcami?

TAK – 39 %

NIE – 61 %

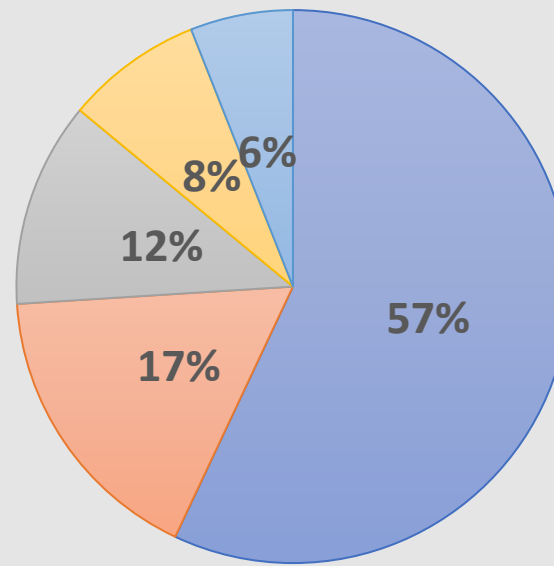

■ Tak ■ Nie

Praca na rzecz uchodźców

Czy wykonując tłumaczenia na rzecz uchodźców otrzymywałeś (aś) wynagrodzenie?

- 57% - nie dotyczy
- 17% - zazwyczaj tak
- 12% - nie, nigdy
- 8% - tak, zawsze
- 6% - zazwyczaj nie

Praca na rzecz uchodźców

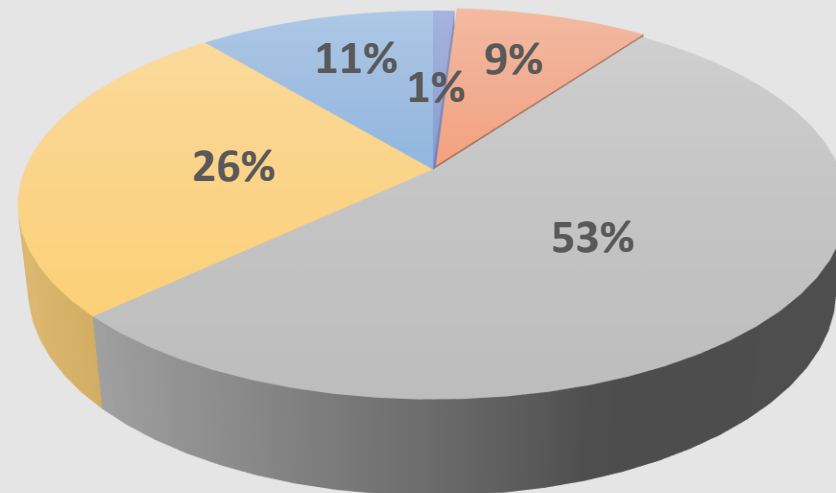
**Kto był płatnikiem
wynagrodzenia za
pracę tłumacza na
rzecz uchodźców?
(wielokrotny
wybór)**

- nie dotyczy – **68 %**
- instytucje państwowe sprawujące opiekę nad uchodźcami – **16 %**
- sami uchodźcy – **14 %**
- organizacje pożytku publicznego – **10 %**
- osoby prywatne, które przyjęły uchodźców – **7 %**
- Inne – **4 %**

Praca na rzecz uchodźców

Czy w sytuacjach kryzysu społecznego lub politycznego organy państwowe mogą oczekiwać od tłumaczy świadczenia nieodpłatnych usług (np. podczas postępowania sądowego z udziałem uchodźcy, itp.)?

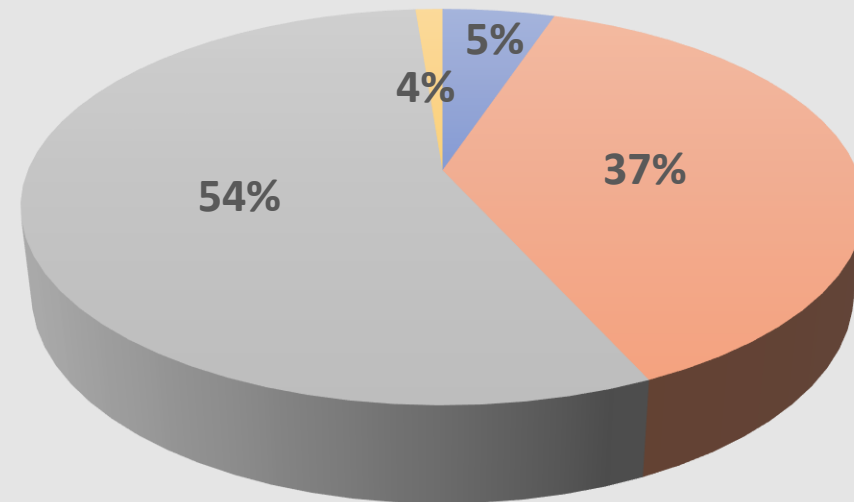
- - zdecydowanie tak – 1%
- - raczej tak – 9%
- - zdecydowanie nie – 53%
- - raczej nie – 26%
- - trudno powiedzieć – 11%

Praca na rzecz uchodźców

Czy jako tłumacz spotkałaś / spotkałeś się z formami wsparcia (pomocą psychologiczną, materialną, inną) oferowanymi przez państwo tłumaczom niosącym pomoc uchodźcom?

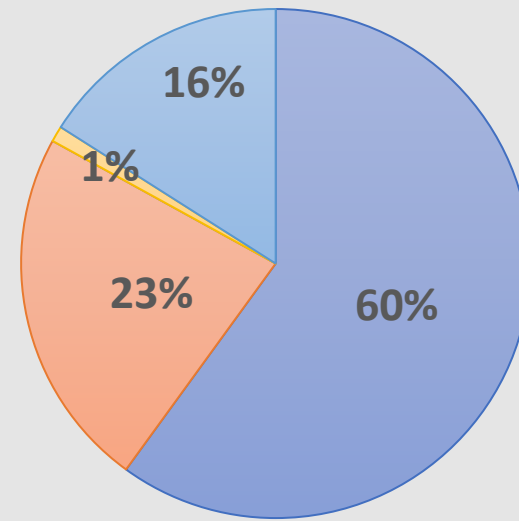
- - tak – 5%
- - Nie – 37%
- - nie mam wiedzy o takiej pomocy – 54%
- - trudno powiedzieć – 4%

Praca na rzecz uchodźców

Czy tłumaczenia powinny być stałym elementem strategii państwa w zarządzaniu sytuacjami kryzysowymi

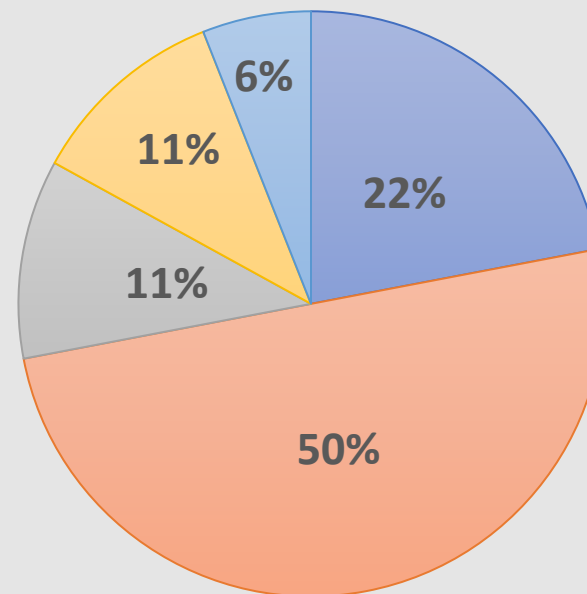
- - zdecydowanie tak – 60%
- - raczej tak – 23%
- - zdecydowanie nie – 0%
- - raczej nie – 1%
- - nie mam zdania – 16%

Praca na rzecz uchodźców i zaangażowanie społeczne

Czy zdarzyło ci się, że poza wykonaniem tłumaczenia podjąłeś/ podjęłaś inne czynności (np. sporządziłaś/sporządziłeś pismo, wykonałaś/ wykonałaś telefon), aby pomóc osobie tłumaczonej w związku z jej sytuacją?

- Często – 22%
- Sporadycznie – 50%
- Nigdy – 11%
- Trudno powiedzieć – 11%
- Ograniczam swoją aktywność wyłącznie do tłumaczenia – 6%

Praca na rzecz uchodźców i zaangażowanie społeczne

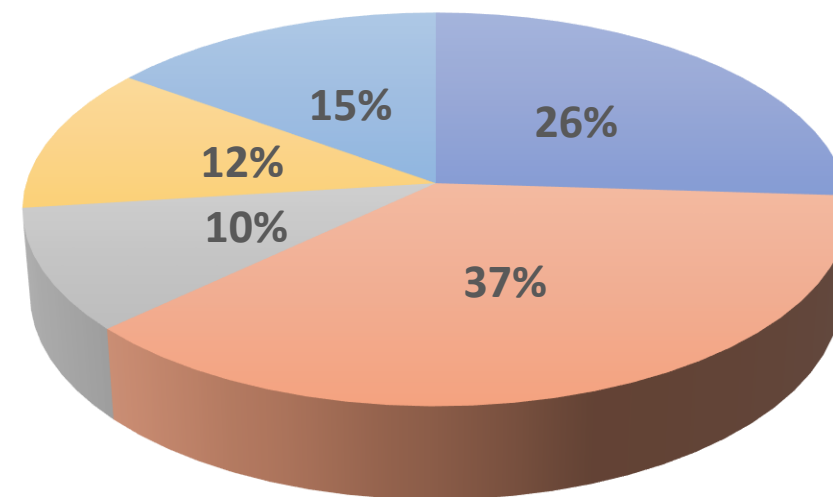
Jeżeli kiedykolwiek wykonywałaś / wykonywałeś nieodpłatne tłumaczenia, to działałaś/ działałeś w ramach: (wielokrotny wybór)

- wolontariatu na rzecz instytucji i organizacji pożytku publicznego – 31%
- wolontariatu na rzecz nieformalnych grup pomocy – 24%
- pomocy osobom indywidualnym znajdującym się w potrzebie – 68%
- Inne – 17%

Tłumacz jako ekspert

Czy podczas wykonywania tłumaczeń tłumacz powinien jednocześnie być ekspertem, udzielającym informacji społeczno-kulturowych dotyczących realiów danego kraju i służących pełniejszemu zrozumieniu sytuacji (zwyczaje, mentalność, relacje społeczne, język gestów)?

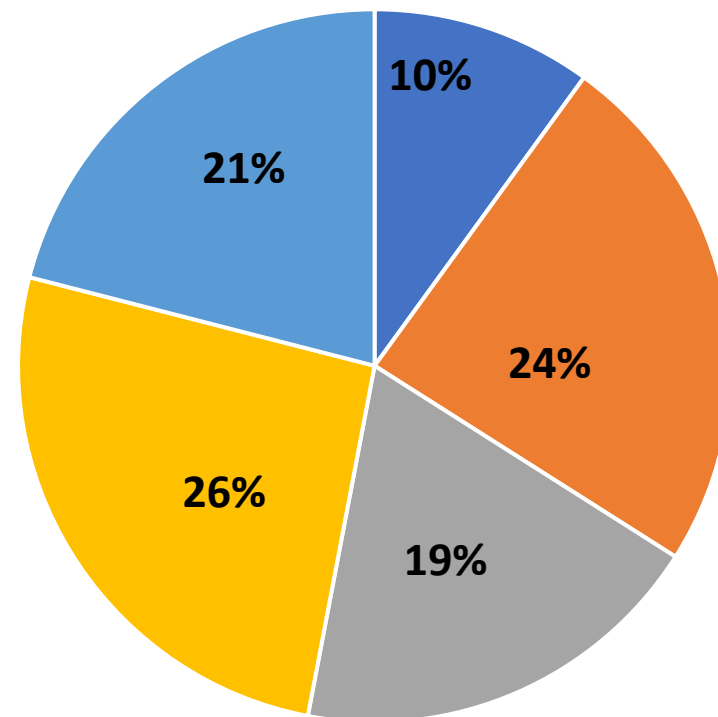
- zdecydowanie tak – 26%
- raczej tak – 37%
- zdecydowanie nie – 10%
- raczej nie – 12%
- trudno powiedzieć – 15%

Tłumacz jako ekspert

Czy podczas wykonywania tłumaczeń tłumacz powinien jednocześnie być ekspertem, udzielającym informacji politycznych dotyczących danego kraju i służących pełniejszemu zrozumieniu sytuacji?

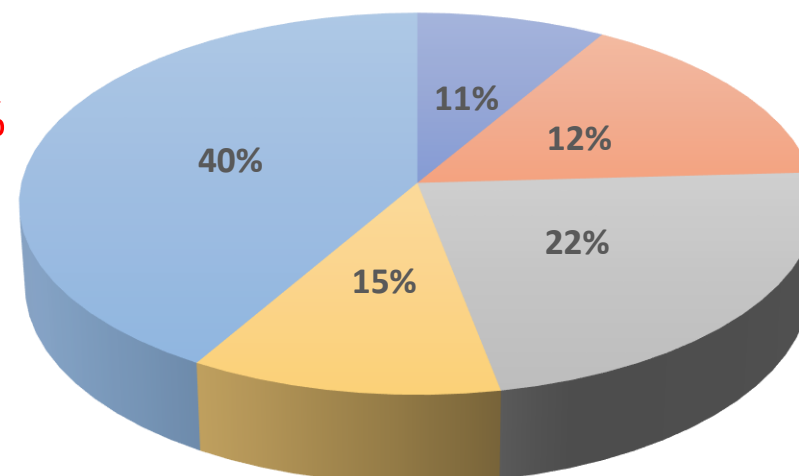
- zdecydowanie tak – 10%
- raczej tak – 24%
- zdecydowanie nie – 19%
- raczej nie – 26%
- trudno powiedzieć – 21%

Tłumacz jako ekspert

Czy podczas ewentualnego konfliktu zbrojnego tłumacz na prośbę organów państwowych powinien udzielić dostępnych mu informacji operacyjnych (rozpoznawczych)?

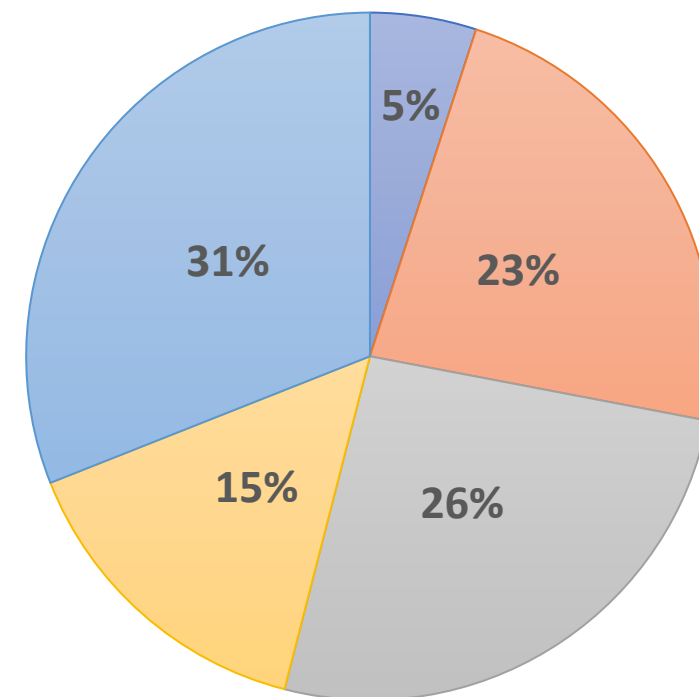
- zdecydowanie tak – 12%
- raczej tak – 15%
- zdecydowanie nie – 22%
- trudno powiedzieć – 11%
- raczej nie – 40%

Tłumacz jako ekspert

Czy na prośbę organów państwowych tłumacz, poza wykonaniem tłumaczenia, powinien udzielić dostępnych mu informacji dotyczących danej grupy społecznej (np. mniejszości etnicznych, religijnych, itp.)?

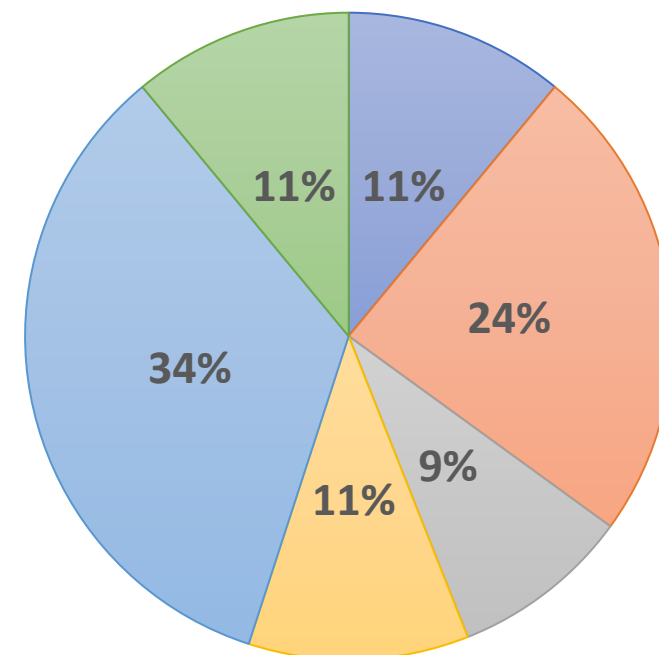
- zdecydowanie tak – 5%
- raczej tak – 23%
- zdecydowanie nie – 26%
- raczej nie – 15%
- trudno powiedzieć – 31%

Tłumacz jako ekspert

Czy przekonania polityczne/ światopoglądowe tłumacza mogą być przeszkodą w wykonywaniu przez niego swojej pracy, w tym także podczas konfliktów zbrojnych i kryzysów społecznych?

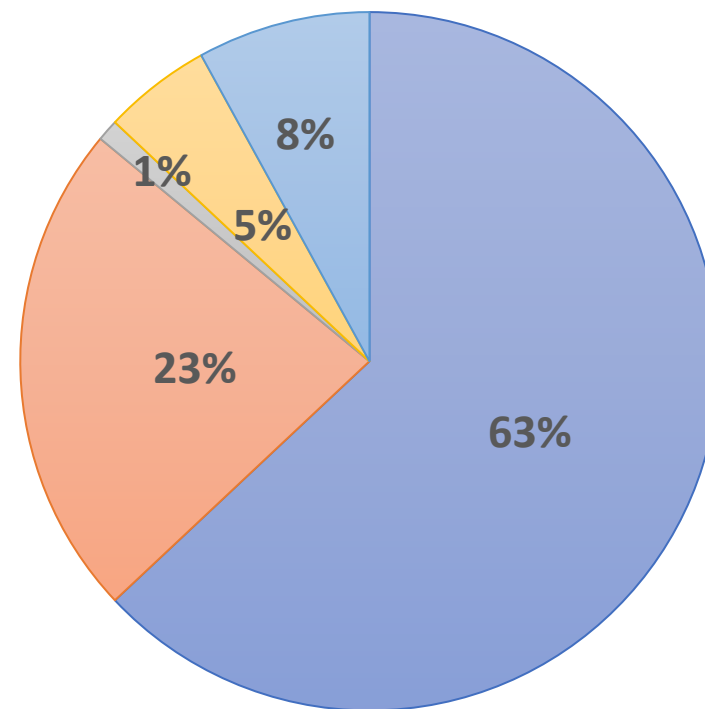
- zdecydowanie tak – 11%
- raczej tak – 24%
- zdecydowanie nie – 9%
- raczej nie – 11%
- nie powinny – 34%
- trudno powiedzieć – 11%

Tłumacz jako ekspert

Czy w sytuacji kryzysu politycznego lub społecznego (np. działania wojenne, kryzys uchodźczy) tłumacz ma prawo odmówić tłumaczenia, gdy nie zna specyfiki zagadnienia, które powinien przetłumaczyć (np. z zakresu wojskowości)?

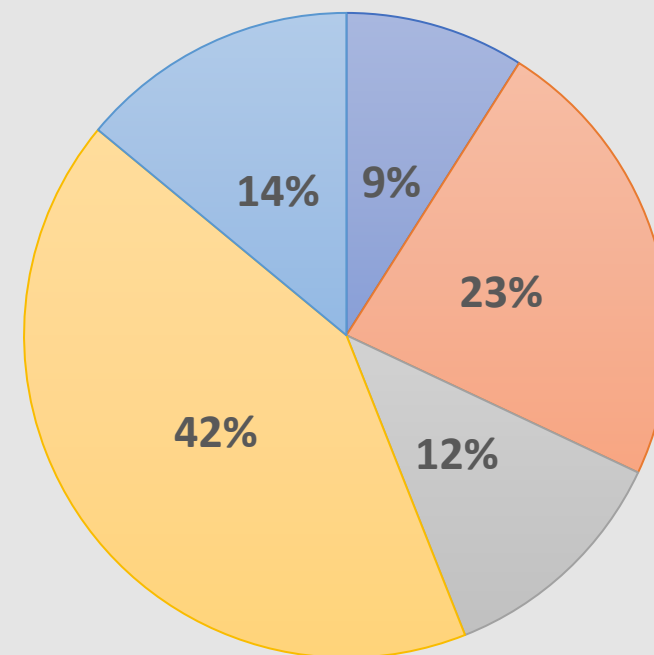
- zdecydowanie tak – **63%**
- raczej tak – **23%**
- zdecydowanie nie – **1%**
- raczej nie – **5%**
- trudno powiedzieć – **8%**

Inne aspekty pracy tłumacza w sytuacjach kryzysowych

Czy uważasz, że jest możliwe, aby tłumacz nie angażował się emocjonalnie w wykonywaną pracę?

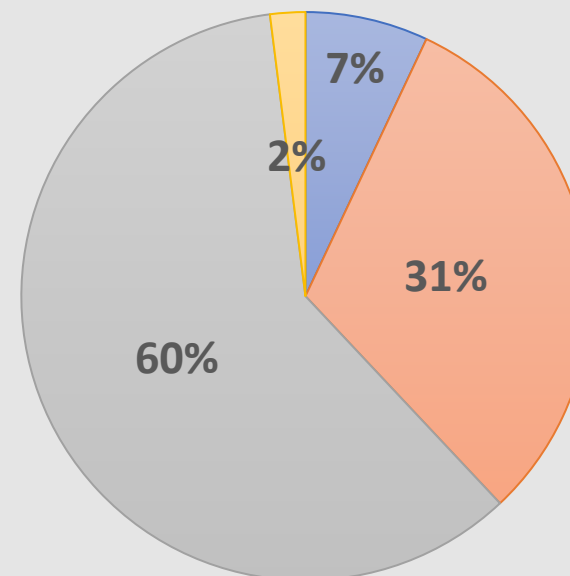
- zdecydowanie tak – 9%
- raczej tak – 23%
- zdecydowanie nie – 12%
- raczej nie – 42%
- trudno powiedzieć – 14%

Inne aspekty pracy tłumacza w sytuacjach kryzysowych

Czy zaangażowanie emocjonalne tłumacza podczas wykonywania tłumaczenia to:

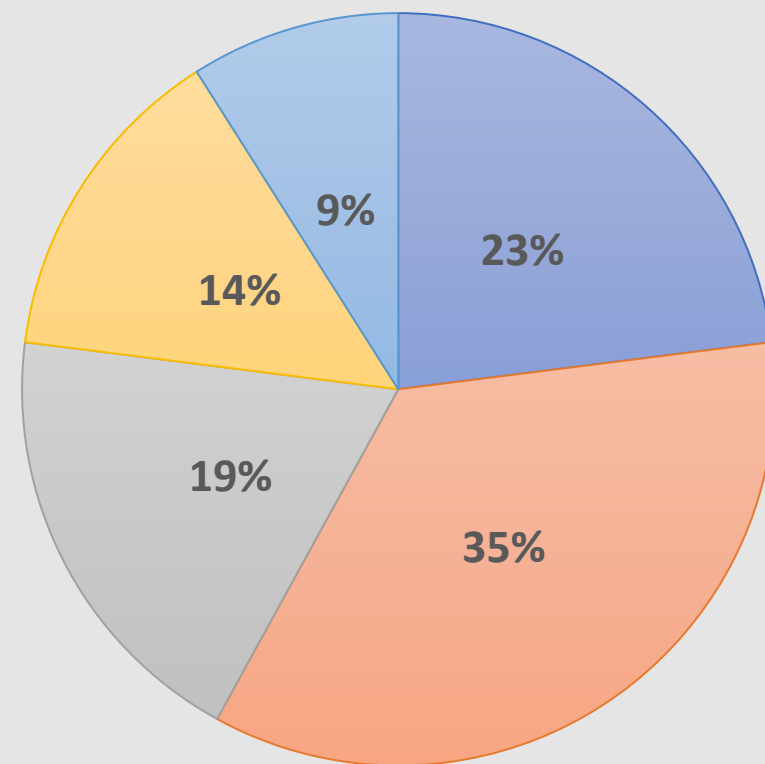
- przykład braku profesjonalizmu – 7%
- normalna ludzka reakcja – 31%
- nieodłączny element tłumaczenia, ale nie powinien wpływać na jakość i obiektywizm tłumacza – 60%
- nie wiem – 2%

Inne aspekty pracy tłumacza w sytuacjach kryzysowych

Czy podczas wykonywania tłumaczeń zdarzały ci się sytuacje, w które angażowałeś/angażowałaś się emocjonalnie?

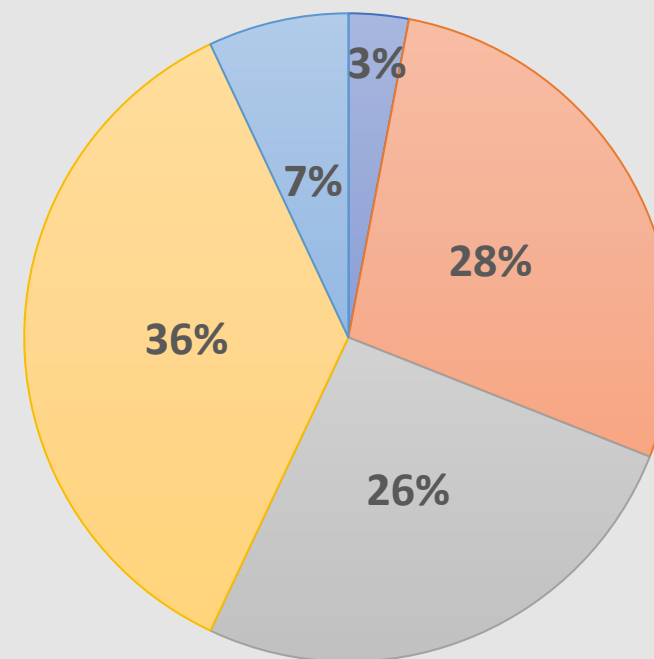
- zdecydowanie tak – 23%
- raczej tak – 35%
- trudno powiedzieć – 19%
- raczej nie – 14%
- zdecydowanie nie – 9%

Inne aspekty
pracy
tłumacza w
sytuacjach
kryzysowych

Czy zdarzały się sytuacje, że jako tłumacz czułeś(aś) się manipulowany(a) przez osoby, na rzecz których wykonywałeś / wykonywałaś tłumaczenie?

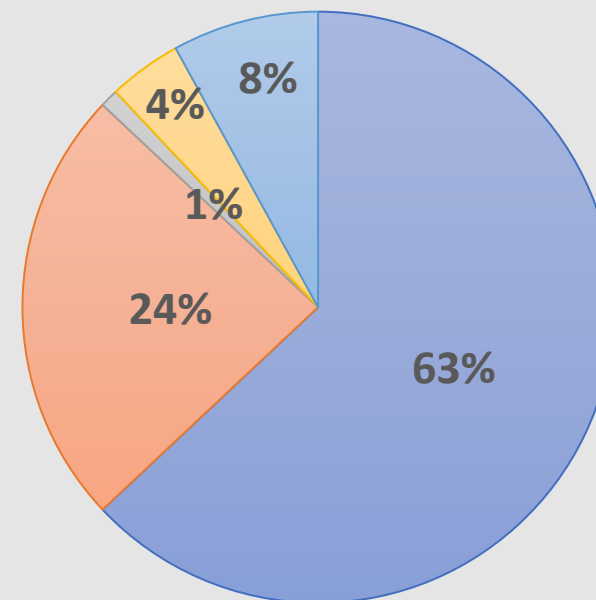
- często – 3%
- sporadycznie – 28%
- nigdy – 26%
- raczej nie – 36%
- trudno powiedzieć – 7%

Inne aspekty pracy tłumacza w sytuacjach kryzysowych

Czy tłumacz podczas sytuacji kryzysowej ma prawo do odmowy wykonania tłumaczenia, gdy narusza to jego zasady etyczne lub godność osobistą?

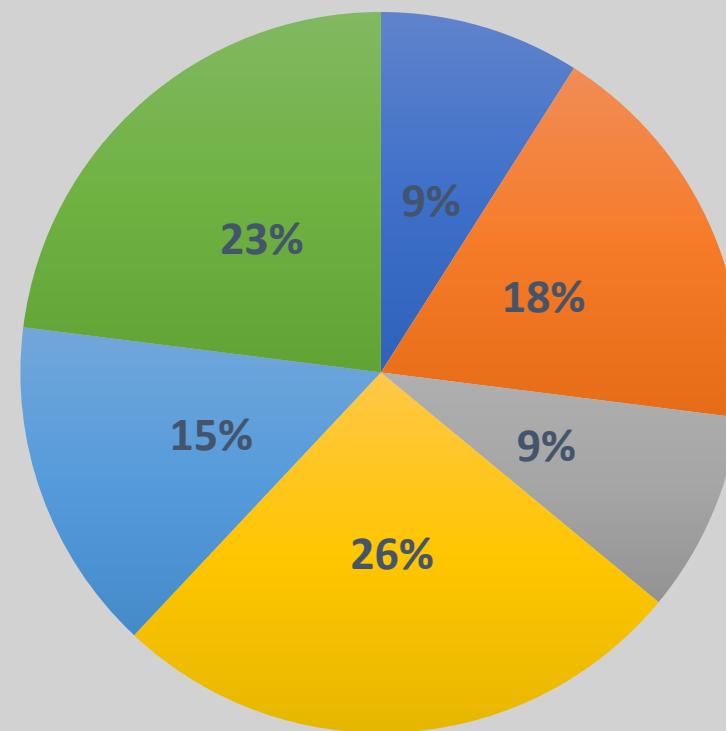
- zdecydowanie tak – 63%
- raczej tak – 24%
- zdecydowanie nie – 1%
- raczej nie – 4%
- trudno powiedzieć – 8%

Aktualna sytuacja tłumaczy na rynku pracy

Czy w Twoim odbiorze kryzys uchodźczy zmienił Twoją sytuację rynkową?

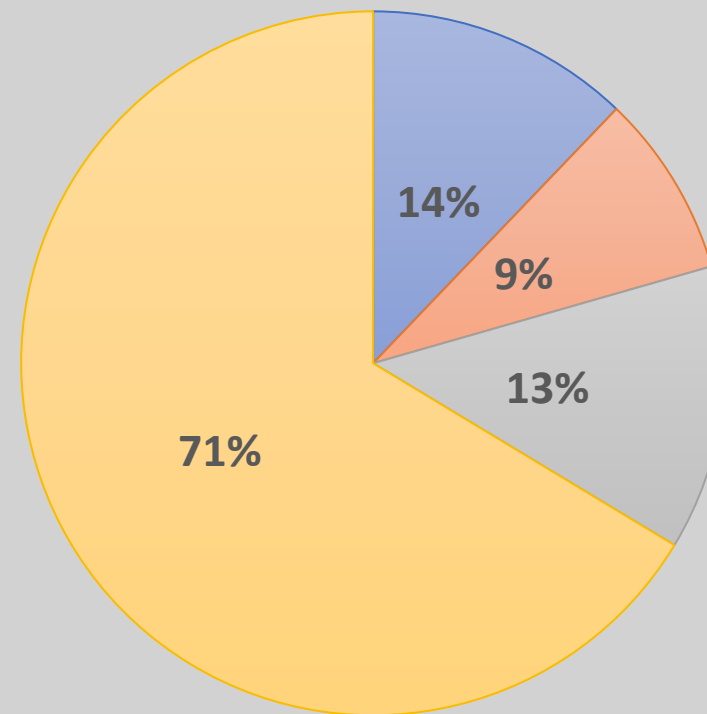
- zdecydowanie tak – 9%
- raczej tak – 18%
- zdecydowanie nie – 9%
- raczej nie – 26%
- trudno powiedzieć – 15%
- nie zmienił – 23%

Aktualna sytuacja tłumaczy na rynku pracy

Jeżeli tak, to w jaki sposób: (wielokrotny wybór)

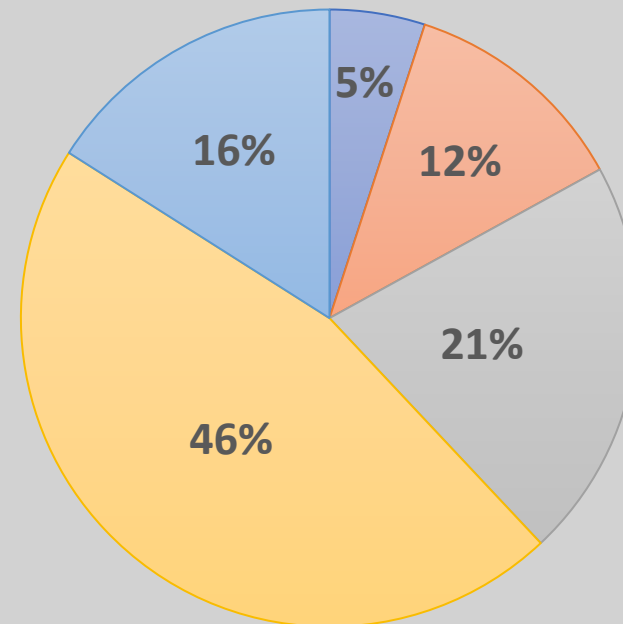
- mam więcej zleceń płatnych – 13%
- mam więcej zleceń nieodpłatnych – 9%
- mam mniej zleceń – 14%
- nie dotyczy – 71%

Aktualna sytuacja tłumaczy na rynku pracy

Czy w związku z kryzysem uchodźczym planujesz jakieś zmiany w funkcjonowaniu na rynku pracy:

- zdecydowanie tak – 5%
- raczej tak – 12%
- zdecydowanie nie – 21%
- raczej nie – 46%
- trudno powiedzieć – 16%

PODSUMOWANIE

- Ankieta nie daje pełnego obrazu sytuacji, bowiem potrzebna byłaby korelacja udzielonych odpowiedzi z tłumaczami konkretnego języka oraz ich zaangażowaniem w pomoc uchodźcom
- Postrzeganie przez tłumaczy swojej roli w sytuacjach kryzysowych nie jest jednoznaczne i prawdopodobnie pozostaje w ścisłej zależności od języka, na który istnieje w danym momencie największe zapotrzebowanie. Może wskazywać także na to, iż sytuacja kryzysu uchodźczego jest nowa i jeszcze nie przepracowana przez samych tłumaczy.
- Większość ankietowanych gotowa jest służyć pomocą ekspercką na temat realiów kulturowych dotyczących danego kraju, natomiast zdecydowanie lub raczej nie w zakresie udzielania informacji politycznych.
- Ogromnie istotny jest aspekt etyczny pracy tłumacza, respondenci wskazali, że nie mogą uniknąć zaangażowania emocjonalnego podczas wykonywania swojej pracy, uznając że zaangażowanie takie stanowi nieodłączny element tłumaczenia, jednak jednoznacznie odpowiedzieli, iż nie może ono wpływać na proces tłumaczenia. Jednocześnie 63% ankietowanych podało, iż tłumacz ma prawo do odmowy tłumaczenia, gdy narusza to jego zasady etyczne lub godność osobistą.
- Tłumacze rozumieją wymóg bezstronności tłumaczenia, zdecydowanie wskazują, że przekonania polityczne lub światopoglądowe nie mogą być przeszkodą w wykonywaniu przez nich swojej pracy

PODSUMOWANIE

- Zdecydowana większość tłumaczy uważa, że tłumaczenia powinny być stałym elementem strategii państwa w zarządzaniu sytuacjami kryzysowymi, ale jednocześnie ponad 90% z nich nie ma wiedzy lub nie spotkało się z jakimikolwiek formami wsparcia oferowanymi przez państwo dla tłumaczy w sytuacjach kryzysowych
- Wykonując tłumaczenia na rzecz uchodźców wśród ankietowanych, których dotyczyło to pytanie, 18% nie otrzymało wynagrodzenia, zaś w grupie podmiotów – płatników wynagrodzenia 7% stanowiły osoby prywatne przyjmujące uchodźców, 10% organizacje pożytku publicznego, a tylko 16% instytucje państwowe sprawujące opiekę nad uchodźcami. Równolegle, ponad 80% wszystkich ankietowanych odpowiedziało, że organy państwowe nie mogą lub raczej nie mogą oczekiwać od tłumaczy świadczenia nieodpłatnych usług.
- W pytaniu o to, czy kryzys uchodźczy zmienił sytuację rynkową ankietowanych, 9% z tych, których dotyczyło to pytanie odpowiedziało, że mają więcej zleceń nieodpłatnych, zaś 14%, że mają mniej zleceń ogółem. Jednak taka zależność bez wątplenia związana jest z zapotrzebowaniem na tłumaczenia z konkretnego języka. Stąd też nie może dziwić sytuacja, iż ponad 60% respondentów na pytanie o planowane zmiany na rynku pracy w związku z kryzysem uchodźczym wskazało odpowiedź raczej nie lub zdecydowanie nie.

Rola tłumacza w czasie pokoju oraz w czasie wojny i kryzysów humanitarnych

**WYNIKI ANKIETY – ODPOWIEDZI INSTYTUCJI
(109 odpowiedzi)**

Respondenci

- **Czy Pana/Pani instytucja (organizacja) obsługuje obcokrajowców?**

- tak – 100%

- nie – 0%

- nie wiem – 0%

- **Czy Pana/Pani instytucja (organizacja) współpracuje z tłumaczami?**

- tak – 84%

- nie – 13%

- nie wiem – 3%

Respondenci

- **Czy współpraca dotyczy tłumaczeń:**

- ustnych – 27%

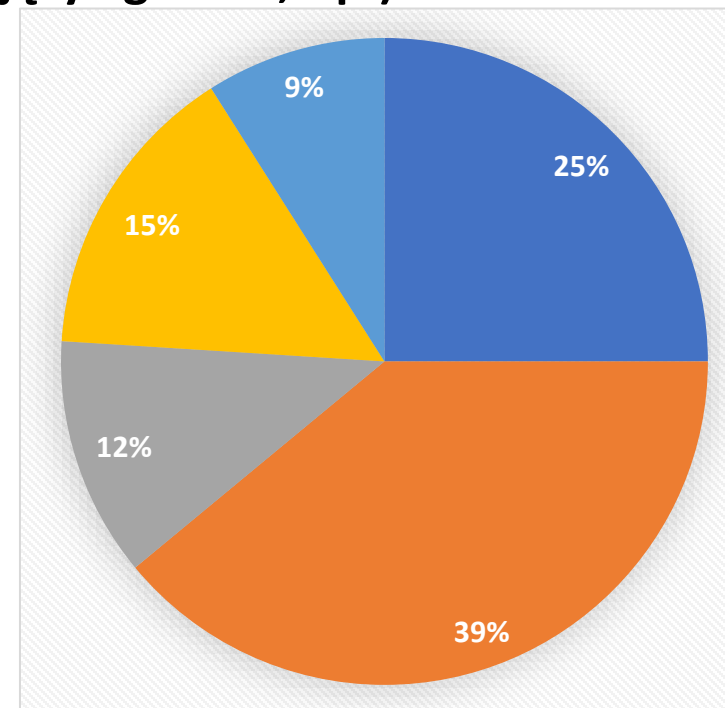
- pisemnych – 3%

- ustnych i pisemnych – 57%

- nie wiem – 13%

Pomoc ekspercka tłumaczy

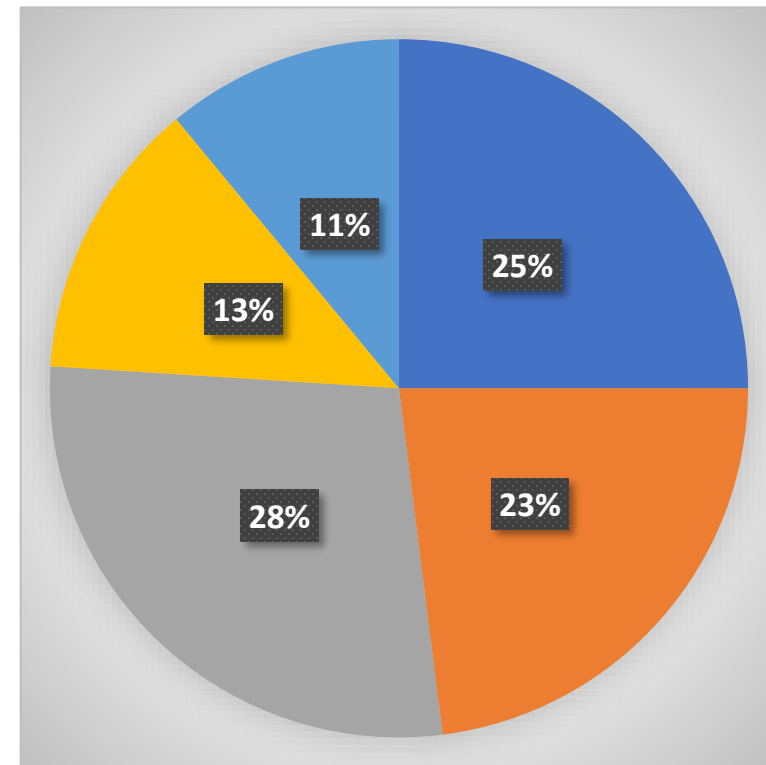
- **Czy w przypadku tłumaczeń ustnych, poza usługą tłumaczenia oczekuje Pan/Pani od tłumacza także pomocy eksperckiej w zrozumieniu realiów społeczno-kulturowych danego kraju (zwyczaje, mentalność, relacje społeczne, język gestów, itp.)?**
 - zdecydowanie tak – **25%**
 - raczej tak – **39%**
 - trudno powiedzieć – **12%**
 - raczej nie – **15%**
 - oczekuję wyłącznie pomocy w porozumieniu się – **9%**

Pomoc ekspercka tłumaczy

- Czy podczas ewentualnego konfliktu zbrojnego oczekiwałby(łaby) Pan/Pani od tłumacza podania informacji operacyjnych (rozpoznawczych) dostępnych tłumaczowi?

- zdecydowanie tak – 25%
- raczej tak – 23%
- trudno powiedzieć – 28%
- raczej nie – 13%
- zdecydowanie nie – 11%

Współpraca tłumaczy z organami państwa

- Czy według Pana/Pani organy państwowe mogą oczekiwać od tłumaczy świadczenia nieodpłatnych usług w sytuacjach kryzysowych?

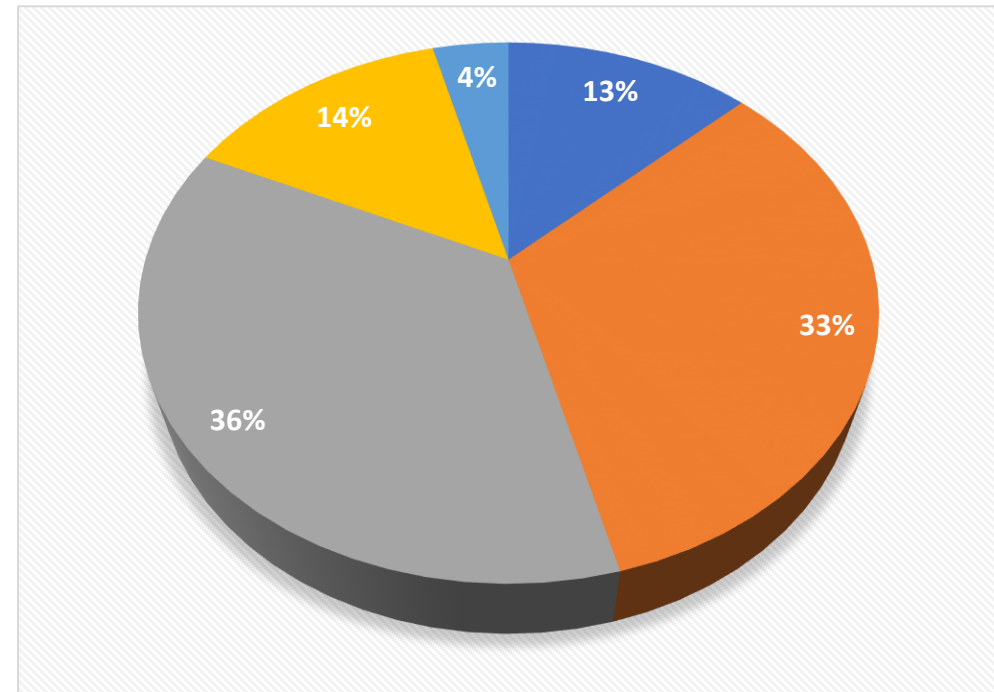
zdecydowanie tak – 13%

raczej tak – 33%

trudno powiedzieć – 36%

raczej nie – 14%

zdecydowanie nie – 4%

Współpraca tłumaczy z organami państwa

- **Jakie wsparcie powinny oferować organy państwa tłumaczom niosącym pomoc w sytuacjach kryzysowych, np. uchodźcom (wielokrotny wybór)?**
 - ✓ materialne – 57%
 - ✓ psychologiczne – 44%
 - ✓ w zakresie bezpieczeństwa osobistego – 68%
 - ✓ trudno powiedzieć – 16%

Współpraca tłumaczy z organami państwa

- **Czy tłumaczenia powinny być stałym elementem strategii państwa w zarządzaniu sytuacjami kryzysowymi**

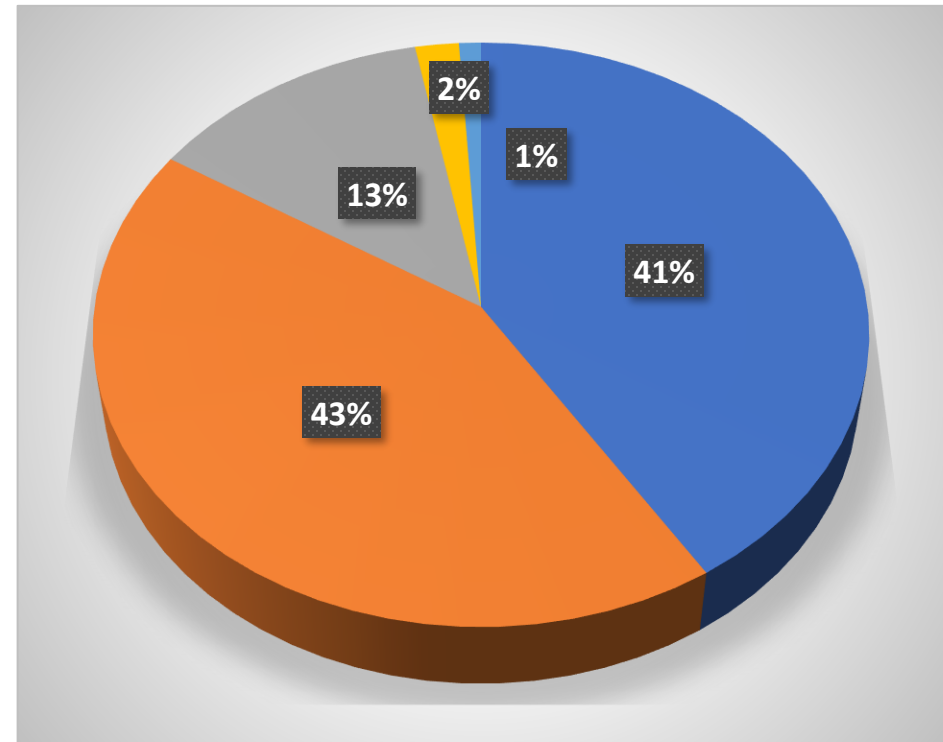
zdecydowanie tak – 41%

raczej tak – 43%

trudno powiedzieć – 13%

raczej nie – 2%

zdecydowanie nie – 1%

PODSUMOWANIE

- **W ocenie instytucji:**

- tłumaczenia powinny być stałym elementem strategii państwa w zarządzaniu sytuacjami kryzysowymi (ponad 80% odpowiedzi zdecydowanie tak lub raczej tak)
- Wsparcie państwa dla tłumaczy w sytuacji kryzysowej powinno obejmować głównie bezpieczeństwo osobiste (68% odpowiedzi), wsparcie materialne (55%) oraz pomoc psychologiczną (44%)
- Instytucje liczą na ekspercką pomoc tłumaczy (w zakresie zrozumienia realiów społeczno-kulturowych odpowiedzi zdecydowanie i raczej tak udzieliło 64% badanych, w zakresie podania informacji operacyjnych dostępnych tłumaczowi – 48% ankietowanych)
- W zakresie świadczenia przez tłumaczy w sytuacji kryzysu nieodpłatnych usług, odpowiedzi tak oraz raczej tak udzieliło aż 46% ankietowanych instytucji, zaś raczej nie i zdecydowanie nie 18%. 36% badanych udzieliło odpowiedzi – trudno powiedzieć.